

HE 33/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annettua lakia. Ehdotetulla lailla annettaisiin kalastuksen valvontaa koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta täydentäviä säännöksiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 10.7.2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 EU-säädöksen tavoitteet, pääasiallinen sisältö sekä nykytila ja sen arviointi	5
2.1 Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 9.1.2024 alkaen sovellettavat säännökset...	5
2.2 Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 10.7.2024 alkaen sovellettavat säännökset..	7
3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
3.1 Yleisesti jäsenvaltion toimivallasta antaa omia säännöksiä	9
3.2 Keskeiset ehdotukset	10
3.3 Pääasialliset vaikutukset	11
4 Lausuntopalaute	12
5 Voimaantulo	13
6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	13
LAKIEHDOTUS	15
Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta	15
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTI	17
Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta	17

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan unionin yhteinen kalastuspolitiikka (YKP) koskee meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä sekä kalastuksen hallinnointia ja valvontaa unionin vesillä ja sen ulkopuolisilla vesillä. Yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteena on varmistaa, että kalastus- ja vesiviljelytoiminta edistää ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

Suomessa yhteisen kalastuspolitiikan säännösten noudattamista kalastuksen osalta valvovat Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja Rajavartiolaitos. Ruokavirasto määrää hallinnollisia seuraamuksia säännösten vastaisesta toiminnasta ja ylläpitää rikkomusrekisteriä. Valvontaa koskeva pääasiallinen EU-säädös on neuvoston valvonta-asetus¹ ja kansallisesti laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2023/2842 neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1067/2006 ja (EY) N:o 1005/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 ja (EU) 2019/473 muuttamisesta kalastuksenvalvonnan osalta (jäljempänä *kalastuksenvalvonnan muutosasetus*) tuli voimaan 9.1.2024. Asetuksella muutetaan neuvoston valvonta-asetusta¹, neuvoston LIS-asetusta², Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/473 Euroopan kalastuksenvalvontavirastosta, neuvoston asetusta (EY) N:o 1967/2006 kalavarojen kestävästä hyödyntämisestä koskevista hoitotoimenpiteistä Välimerellä, asetuksen (ETY) N:o 2847/93 muuttamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1626/94 kumoamisesta, Itämeren monivuotista suunnitelmaa koskevaa asetusta³ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2017/2403 ulkoisten kalastuslaivastojen kestävästä hallinnoinnista ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1006/2008 kumoamisesta. Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen säännökset tulevat sovellettaviksi vaiheittain siten, että osa niistä tuli sovellettaviksi 9.1.2024 eli heti asetuksen tullessa voimaan, osa tulee sovellettavaksi kuusi kuukautta voimaantulon jälkeen eli 10.7.2024, suurin osa 24 kuukautta voimaantulon jälkeen 10.1.2026 ja osa vasta neljä vuotta voimaantulon jälkeen 10.1.2028.

Euroopan komissio antoi asetusehdotuksen 30.5.2018. Asetusehdotus perustui komission arvioon, jonka mukaan unionin kalastuksenvalvontajärjestelmässä on puutteita ja ettei se enää

¹ neuvoston valvonta-asetuksella tarkoitetaan unionin valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, asetusten (EY) N:o 847/96, (EY) N:o 2371/2002, (EY) N:o 811/2004, (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 2115/2005, (EY) N:o 2166/2005, (EY) N:o 388/2006, (EY) N:o 509/2007, (EY) N:o 676/2007, (EY) N:o 1098/2007, (EY) N:o 1300/2008 ja (EY) N:o 1342/2008 muuttamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1627/94 ja (EY) N:o 1966/2006 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1224/2009

² neuvoston LIS-asetuksella tarkoitetaan laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemistä, estämistä ja poistamista koskevasta yhteisön järjestelmästä, asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1936/2001 ja (EY) N:o 601/2004 muuttamisesta sekä asetusten (EY) N:o 1093/94 ja (EY) N:o 1447/1999 kumoamisesta annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1005/2008

³ Itämeren monivuotista suunnitelmaa koskevalla asetuksella tarkoitetaan Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevasta monivuotisesta suunnitelmasta, neuvoston asetuksen (EY) N:o 2187/2005 muuttamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1098/2007 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/1139)

ole tarkoitukseensa sopiva. Komissio totesi, että nykyinen unionin kalastuksenvalvontajärjestelmä on suunniteltu ennen uudistetun yhteisen kalastuspolitiikan voimaantuloa, eikä se sellaisenaan ollut täysin yhdenmukainen sen kanssa. Lisäksi järjestelmä komission käsityksen mukaan heijasti yli 10 vuotta vanhoja valvontastrategioita, -menetelmiä ja -haasteita, eikä sillä pystytty tehokkaasti käsittelemään kalastustietoihin ja laivaston valvontaan liittyviä tarpeita, mukautumaan kalastuskäytäntöjen ja -tekniikoiden jatkuvaan kehitykseen tai hyödyntämään nykyaikaisia ja aiempaa kustannustehokkaampia valvontatekniikoita ja tiedonsiirtojärjestelmiä.

1.2 Valmistelu

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 30.5.2018 ehdotuksen asetukseksi, jolla oli tarkoitus muuttaa kuutta yhteisen kalastuspolitiikan valvontajärjestelmää koskevaa asetusta ([COM\(2018\) 368 final](#)). Ehdotuksen perustelujen mukaan yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tavoitteena on varmistaa, että kalastus ja vesiviljely ovat pitkällä aikavälillä ekologisesti kestäviä, ja että niitä hallinnoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen taloudellisten, sosiaalisten ja työllisyyteen liittyvien hyötyjen saavuttamisen kanssa. Yhteisen kalastuspolitiikan menestys riippuu paljolti tehokkaan valvonta- ja täytäntöönpanojärjestelmän toteuttamisesta.

Komission mukaan ehdotuksen tavoitteena oli erityisesti 1) kaventaa kuilua YKP:n ja muiden EU:n politiikkojen välillä; 2) yksinkertaistaa lainsäädäntökehystä ja vähentää tarpeetonta hallinnollista taakkaa; 3) parantaa kalastustietojen ja erityisesti saalistietojen saatavuutta, luotettavuutta ja kattavuutta ja mahdollistaa tietojen vaihto ja jakaminen; ja 4) poistaa esteitä, jotka haittaavat sääntöjen noudattamisen kulttuurin kehittämistä ja toimijoiden tasapuolista kohtelua jäsenvaltioissa ja niiden välillä.

Lopullinen asetusteksti hyväksyttiin Euroopan unionin neuvostossa 13.11.2023 ja Euroopan parlamentissa 17.10.2023.

[Linkki Euroopan parlamentin asiaa koskeville sivuille.](#)

[Linkki EUR-Lex -sivulle, jossa kuvataan asetusehdotuksen eri käsittelyvaiheet.](#)

[Vaikutusarvio.](#)

Valtioneuvosto on informoinut eduskuntaa komission asetusehdotuksesta U-kirjelmällä [U 66/2018 vp](#) 13.7.2018 ja jatkokirjelmällä 17.3.2020. Kummastakin maa- ja metsätalousvaliokunta antoi lausuntonsa. Suomen keskeiset neuvottelutavoitteet olivat, että kalastuksenvalvonta tulee sopeuttaa kunkin alueen ja kalastusmuodon erityispiirteisiin, ja yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteisiin nähden ylimitoitettuja, kustannuksia lisääviä, kaikille pakollisia vaatimuksia ja menetelmiä ei tule ottaa käyttöön. Neuvostossa Suomi äänesti asetuksen hyväksymistä vastaan, koska lopputuloksessa oli useita Suomen neuvottelutavoitteiden vastaisia ratkaisuja. Tällaisia säännöksiä ovat esimerkiksi pienille kalastusaluksille säädetty velvoite käyttää seurantalaitteita, pelagisen sekakalastuksen saalisraportointia ja saaliin purkamista hankaloittavat ja lisäkustannuksia aiheuttavat säännökset sekä kalastuksenvalvonnan alueellistamista tarkoittavan säännöksen jättäminen pois asetuksesta.

Hallituksen esityksen valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä.

2 EU-säädöksen tavoitteet, pääasiallinen sisältö sekä nykytila ja sen arviointi

2.1 Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 9.1.2024 alkaen sovellettavat säännökset

Samanaikaisesti muutosasetuksen tultua voimaan 9.1.2024 tulivat sovellettavaksi asetuksen 1 artiklan alakohdat 7, 8, 9, 49 ja 63, jotka koskevat neuvoston valvonta-asetuksen uutta kalastuksenseurantakeskukseen liittyvää 9 a artiklaa, muutettua automaattista tunnistusjärjestelmää koskevaa 10 artiklaa, muutettua tietojen toimittamista koskevaa 12 artiklaa sekä kalastusrajoitusalueiden valvontaa koskevaa muutettua 50 artiklaa. Neuvoston valvonta-asetuksen V osaston III luku, joka koskee tuottajajärjestöjä sekä hinta- ja interventiojärjestelyjä, kumotaan. Tuottajajärjestöjen valvontaa ja hinta- ja interventiojärjestelyjen seuranta koskevat säännökset eivät enää ole tarpeellisia, koska valvonnasta säädetään kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1184/2006 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1379/2013. Suomessa ei ole tuottajajärjestöjä eivätkä hinta- ja interventiojärjestelyt ole käytössä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/473 Euroopan kalastuksenvalvontavirastosta koskevat muutokset tulivat myös sovellettaviksi 9.1.2024. Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 7 artiklan 11 kohdan mukaan neuvoston LIS-asetusta koskevia asetuksen 4 artiklan 13, 19 ja 20 alakohtia sovelletaan 9.1.2024 alkaen, mutta muita kyseistä asetusta koskevia muutoksia vasta 10.1.2026 alkaen.

Kalastuksenseurantakeskus

Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen johdanto-osassa kalastuksenseurantakeskusta koskevia säännöksiä perustellaan sillä, että kalastuksenseurantakeskusten tehtävien selkeyttämiseksi neuvoston valvonta-asetuksen kalastuksenseurantakeskuksia koskevat säännökset on sisällytettävä erilliseen artiklaan. Jotta kalastuksen seuranta ja valvonta unionissa olisi tehokasta, kalastuksenseurantakeskuksilla olisi oltava asianmukainen henkilöstö ja varustus sekä vähintään automaattinen hälytysjärjestelmä ja/tai päivystys työajan ulkopuolella. Kalastuksenseurantakeskuksen määritelmää neuvoston valvonta-asetuksen 4 artiklassa on muutettu siten, että kalastuksenseurantakeskuksen käytössä olevia tietokonelaitteistoja ja –ohjelmia käytetään myös tietojen analysointiin ja valvontaan. Käytännössä kalastuksenseurantakeskuksen tehtävät eivät muutu, vaikka tehtäväluettelo kootaan yhteen artiklaan. Uudessa 9 a artiklassa siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä neuvoston valvonta-asetuksen täydentämiseksi hyväksymällä yksityiskohtaisia sääntöjä, jotka koskevat kalastuksenseurantakeskuksen harjoittamaa kalastustoiminnan ja pyyntiponnistuksen seuranta erityisesti neljän erikseen mainitun asiakokonaisuuden osalta.

Suomessa kalastuksenseurantakeskuksen toiminnasta vastaava toimivaltainen viranomais on Rajavartiolaitos. Asiasta säädetään yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa. Nykyistä momenttia ehdotetaan muutettavaksi

siten, että viittaus neuvoston valvonta-asetuksen 9 artiklaan muutetaan viittaukseksi 9 a artiklaan.

Automaattinen tunnistusjärjestelmä (AIS)

Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen johdanto-osassa todetaan, että unionin kalastusalusten automaattisten tunnistusjärjestelmien (AIS) käyttöä koskevia säännöksiä tulisi tarkentaa, jotta kalastusalusten miehistön turvallisuuteen liittyvät erityisolosuhteet voitaisiin ottaa huomioon. Neuvoston valvonta-asetuksen muutetussa 10 artiklassa säädetään, että kaikilla yli 15 metriä pitkillä kalastusaluksilla on oltava asennettuna ja jatkuvassa toiminnassa automaattinen tunnistusjärjestelmä, joka vastaa direktiivissä 2002/59/EY tarkoitettuja suorituskykyvaatimuksia. Unionin kalastusaluksen päällikkö voi poikkeuksellisissa olosuhteissa kytkeä AIS-järjestelmän pois päältä, jos hän katsoo, että miehistön turvallisuus on välittömässä vaarassa. Aluksen päällikön on ilmoitettava kyseisestä toimesta ja sen syistä lippuvaltionsa toimivaltaisille viranomaisille ja tarvittaessa myös rannikkovaltion toimivaltaisille viranomaisille. Päällikön on kytkettävä AIS-järjestelmä uudestaan päälle, kun vaaratekijä on poistunut. AIS-järjestelmästä saatavat tiedot on asetettava kalastuksenvalvonnasta vastaavien toimivaltaisten viranomaisten saataville valvontaa varten. Tietoja käytetään muiden valvontatietojen kanssa ristiintarkastuksessa. Uusia velvoitteita 10 artiklassa ovat ilmoitusvelvollisuus päältä kytkemisestä sekä valvontaviranomaisille entistä selkeämmin asetettu velvollisuus käyttää tietoja ristiintarkastuksessa.

Muutetussa 12 artiklassa säädetään velvollisuudesta asettaa alusten seurantajärjestelmistä ja alusten paikantamisjärjestelmästä neuvoston valvonta-asetuksen mukaisesti kerätyt tiedot tarkkailutoimiin osallistuvien komission, unionin virastojen ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten saataville meriturvallisuutta ja merenkulun turvatoimia, rajavalvontaa, meriympäristön suojelua ja yleistä lainvalvontaa varten. Artiklan aikaisemmassa sanamuodossa käytettiin ilmaisua ”tietoja voidaan toimittaa”.

Kalastusrajoitusalueet

Kalastusrajoitusalueiden valvontaa koskeva 50 artikla sisältää muutoksia ja tarkennuksia verrattuna aikaisempaan. Aikaisemmassa artiklassa edellytettiin, että neuvosto on perustanut kalastusrajoitusalueen, mutta muutetussa artiklassa säädetään yleisesti kalastusrajoitusalueesta. Rannikkovaltion on valvottava kalastustoimintaa unionin vesillä sijaitsevilla kalastusrajoitusalueilla. Rannikkovaltiolla on oltava järjestelmä, jonka avulla havaitaan ja kirjataan kalastusalusten saapuminen sen suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan kuuluville kalastusrajoitusalueille, kulku tällaisten alueiden kautta ja poistuminen alueelta. Lippujäsenvaltion velvollisuus on valvoa kalastusalustensa toimintaa kolmansien maiden vesillä tai aavalla merellä sijaitsevilla kalastuskieltoalueilla. Neuvoston valvonta-asetuksen 4 artiklassa olevaa kalastusrajoitusalueen määritelmää muutettiin niin, että kalastusrajoitusalueella tarkoitetaan sellaista tarkasti maantieteellisesti määriteltyä aluetta yhden tai useamman merialueen sisällä, jolla kaikki tai tietty kalastustoiminta on väliaikaisesti tai pysyvästi rajoitettua tai kiellettyä meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisen tai meriekosysteemien suojelun parantamiseksi yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen mukaisesti.

LIS-asetus

Neuvoston LIS-asetusta koskevat kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 4 artiklan 13, 19, 20 alakohtaa sovelletaan myös kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen voimaantulopäivästä. LIS-asetuksen 38 artiklaan lisätään alakohdat 10 ja 11. Alakohdan 10 mukaan unionin toimijat eivät

saa omistaa, olla edunsaajia, toimia tai hallinnoida yhteistyöhön osallistumattomien kolmansien maiden lipun alla purjehtivia aluksia. Tällaisia aluksia omistavien on pyydettävä kahden kuukauden kuluessa, että alukset poistetaan kyseisten maiden rekisteristä. Alakohtaan 11 mukaan yhteistyöhön osallistumattomien kolmansien maiden lipun alla purjehtivien kalastusalusten pääsy satamapalveluihin ja purkamis- tai jälleenlaivaustoimien toteuttaminen unionin satamissa on kielletty. Muut muutokset koskevat komiteamenettelyä, delegoituja säännöksiä, joilla voidaan muuttaa asetuksen liitteitä, sekä siirretyn säädösvallan käyttämistä.

Kalastuksenvalvontavirasto

Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 2 artiklalla muutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/473 Euroopan kalastuksenvalvontavirastosta. Tämän asetuksen muutoksia sovelletaan kokonaisuudessaan 9.1.2024 lukien. Muutosasetuksella muutettiin kaikkiaan 13 eri artiklaa. Kalastuksenvalvontavirasto sai enemmän joustavuutta toteuttaa omia pilottihankkeita ja saada tuloja toimintansa rahoittamiseksi. Keskeinen muutos on se, että viraston virkamiehiä voidaan nimittää unionin tarkastajiksi, jolloin he saavat neuvoston valvonta-asetuksen 79 artiklassa säädetyt toimivaltuudet. Tähän asti viraston virkamiehet ovat voineet toimia unionin tarkastajina ainoastaan kansainvälisillä vesillä. Euroopan parlamentti sai myös oikeuden nimittää edustajan viraston hallintoneuvostoon, mutta tällä ei ole kokouksissa äänioikeutta, eikä hän voi olla parlamentin jäsen.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Välittömästi kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen voimaantulon jälkeen sovellettavaksi tulevat asetusmuutokset eivät edellytä kansallisen lainsäädännön muuttamista muutoin kuin siltä osin, että yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa oleva kalastuksenseurantakeskusta koskeva viittaus neuvoston valvonta-asetukseen 9 artiklaan muutettaisiin viittaukseksi 9 a artiklaan.

2.2 Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 10.7.2024 alkaen sovellettavat säännökset

Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 7 artiklan 5 kohdassa säädetään, että asetuksen 1 artiklan 11 ja 20 alakohdan kalastuspäiväkirjaa ja jälleenlaivausilmoitusta koskevia osia, siltä osin kuin ne koskevat kirjatuissa arvioissa sallittua poikkeamaa, sovelletaan 10.7.2024 alkaen. Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 7 artiklan 12 kohdan mukaan Itämeren monivuotista suunnitelmaa koskevaa 5 artiklan 1 alakohtaa sovelletaan 10.1.2028 alkaen ja 2 alakohtaa 10.7.2024 alkaen.

Sallitut poikkeamat (MOT Margin of tolerance)

Sallitulla poikkeamalla tarkoitetaan merellä kalastuspäiväkirjaan kirjattujen saalisarvioiden ja saalista purettaessa punnittujen tai tarkastettujen saalismäärien välistä eroa, joka on hyväksyttävissä unionin säädösten perusteella.

Kuusi kuukautta kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen voimaantulosta alkaa asetuksen 7 artiklan 5 kohdan mukaisesti niiden kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 1 artiklan 11 ja 20 alakohdan osien soveltaminen, jotka koskevat neuvoston valvonta-asetuksen muutettujen 14 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti kalastuspäiväkirjaan ja muutetun 21 artiklan 3 kohdan mukaisesti jälleenlaivausilmoitukseen kirjatuissa arvioissa sallittuja poikkeamia. Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 5 artiklan 2 alakohdan eli Itämeren monivuotista suunnitelmaa koskevan asetuksen muutetun 13 artiklan soveltaminen alkaa myös kuusi

kuukautta muutosasetuksen voimaantulon jälkeen. Muutetun 13 artiklan 1 kohtaa sovelletaan 10.7.2024–10.1.2028 ja 2 kohtaa 10.7.2024 alkaen toistaiseksi.

Itämeren monivuotista suunnitelmaa koskevan asetuksen muutetun 13 artiklan 1 kohdassa säädetään lajittelemattomina purettavia silakan ja kilohailin kalastuksessa saatuja saaliita koskevien kalastuspäiväkirjaan merkittyjen arvioiden ilmoittamistarkkuuteen kohdistuvasta väliaikaisesta poikkeuksesta verrattuna neuvoston valvonta-asetuksen muutetussa 14 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädettyyn. Lievennystä merkitsevä poikkeus on väliaikainen. Lajiteltujen saaliiden osalta poikkeusta ei ole, vaan niihin sovelletaan 10 prosentin lajikohtaista sallittua poikkeamaa 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Yksinkertaistettuna sallitun poikkeaman suuruus on Itämeren monivuotista suunnitelmaa koskevaa asetusta sovellettaessa lajittelemattomana puretun saaliin kohdalla 10 prosentin sijasta 20 prosenttia lajia kohden 10.7.2024–10.1.2028. Kuitenkin muutetun 13 artiklan 2 kohdassa säädetään, että kun on kyse saaliiden purkamisesta luetteloon merkityissä satamissa (listed ports), niin neuvoston valvonta-asetuksen muutetun 14 artiklan 4 kohdan a alakohtaa sovelletaan. Kyseisessä alakohdassa sallittu lajikohtainen poikkeama vaihtelee 0,5 prosentista 10 prosenttiin kaikkien kirjattujen lajien kokonaismäärästä. Kaikkien lajien kokonaismäärien sallittu poikkeama on aina 10 % kalastuspäiväkirjaan kirjattujen kaikkien lajien kokonaismäärästä. Luetteloon merkityillä satamilla tarkoitetaan purkamispaikkoja, joita koskevat kriteerit säädetään täytäntöönpanosäännöksillä viimeistään 10.7.2024. Komissio hyväksyy jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella satamaluettelot. Täytäntöönpanosäännöksiä koskeva valtuutus on muutetun 14 artiklan 6 kohdassa.

Vakava rikkomus

Yksi kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen päätavoitteista oli yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden seuraamusjärjestelmiä mahdollisimman paljon sekä koota kaikki erityisesti vakavia rikkomuksia koskevat rangaistussäännökset samaan asetukseen. Tämän vuoksi vakavia rikkomuksia koskevat säännökset laadittiin uudelleen ja vakavia rikkomuksia koskevia teonkuvauksia lisättiin. Myös rangaistuksen suuruutta koskevia säännöksiä muutettiin. Muutetut säännökset tulevat sovellettaviksi kokonaisuudessaan 10.1.2026, mutta sallitun poikkeaman ylitystä koskevaa säännöstä sovelletaan jo 10.7.2024 alkaen.

Edellä sallittua poikkeamaa koskevassa kappaleessa selostettuihin saalisarvioiden sallittuja poikkeamia koskeviin säännöksiin liittyy kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 8 artiklan 4 kohdan säännös, jota sovelletaan 10.7.2024 - 10.1.2026. Säännöksellä luodaan tilanne, jossa neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklaa sovelletaan samanaikaisesti osittain kahden eri sisältöisenä.

Neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklassa, sellaisena kuin sitä sovelletaan 10.1.2026 asti, säädetään vakavista rikkomuksista määrättävistä seuraamuksista. Artiklasta selviää, minkälaisia tekoja tai laiminlyöntejä pidetään vakavina rikkomuksina sekä veloitetaan jäsenvaltiot luomaan järjestelmä, joka takaa mahdollisuuden määrätä vakavista rikkomuksista tehokkaasti varoittavia seuraamuksia, jotka ottavat huomioon kalavaraille ja meriympäristölle aiheutuneen vahingon arvon. Suomessa yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 ja 52 § on säädetty artiklan 90 säännösten pohjalta.

Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 8 artiklan 4 kohdassa säädetään, että poiketen siitä, mitä säädetään neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, 3 artiklan 2 kohdassa ja 42 artiklassa, neuvoston valvonta-asetuksen muutettua 90 artiklan 3 kohdan c

alakohtaa sovelletaan 10.7.2024–10.1.2026 sallittujen poikkeamien tarkkaa kirjaamista koskevien velvoitteiden noudattamatta jättämiseen. Kyseisessä alakohdassa säädetään, että saalisarvioiden sallittujen poikkeamien tarkkaa kirjaamista koskevien velvoitteiden täyttämättä jättäminen on vakava rikkomus, jos jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen määrittää, että vähintään yksi liitteessä IV määritellyistä perusteista täytyy. Liite IV on kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen liitteessä I. Siinä luetellaan kriteerit, joilla muutetun 90 artiklan 3 kohdan a-n alakohdissa tarkoitettut teot ovat vakavia rikkomuksia. Komissiolle siirretään 90 artiklan 4 kohdassa valta delegoiduilla asetuksilla antaa säädöksiä liitteessä IV vahvistettujen kriteereiden muuttamiseksi.

Liitteessä IV on 90 artiklan 3 kohdan c alakohtaa varten säädetty neljä kriteeriä, joista kolmea voidaan soveltaa suomalaiseen kalastukseen. Ensimmäisen kriteerin mukaan sallittu poikkeama tulee ylittää vähintään 100 prosentilla prosentteina tai kilogrammoina lasketusta sallitusta poikkeamasta. Luetteloon merkityissä satamissa lajittelemattomana puretun saaliin kohdalla sallitun poikkeaman ylittävän kalastustuotteiden määrän on oltava vähintään 50 prosenttia prosentteina lasketusta sallitusta poikkeamasta. Toinen kriteeri edellyttää, että Itämerellä kalastettavia (kilohaili, silakka) lajittelemattomia saaliita koskevien kirjattujen arvioiden ja aluksesta purettujen tai tarkastuksen tuloksena saatujen määrien välisen eron on oltava vähintään 25 prosenttia lajia kohti ennen kuin rikkomusta voidaan pitää vakavana 10.7.2024–10.1.2028. Kolmannen kriteerin mukaan vakavaksi rikkomukseksi katsotaan aina sallitun poikkeaman ylittäminen, jos teon tehnyt henkilö tai oikeushenkilö on rikkomuksen tekopäivää edeltäneiden 12 kuukauden aikana lainvoimaisella tuomiolla tai päätöksellä katsottu syyllistyneen 90 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseen vakavaan rikkomukseen.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

Yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi viittauksella uutta vakavaa rikkomusta koskevaan artiklaan. Samalla siihen ja rikkomuksia koskevaan 49 §:ään tehdään kansallisista tarpeista johtuva selvennys.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Yleisesti jäsenvaltion toimivallasta antaa omia säännöksiä

Kansallista liikkumatilaa säättää yhteisen kalastuspolitiikan alaan kuuluvia säännöksiä rajoittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 2 ja 3 artikla. Artiklassa 3 säädetään, että Unionilla on yksinomainen toimivalta koskien meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä osana yhteistä kalastuspolitiikkaa. Artiklassa 2 säädetään, että kun perussopimuksissa annetaan unionille yksinomainen toimivalta tietyllä alalla, ainoastaan unioni voi toimia lainsäätäjänä ja antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä, kun taas jäsenvaltiot voivat tehdä näin ainoastaan unionin valtuuttamina tai unionin antamien säädösten täytäntöön panemiseksi. Muilta kuin meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä koskevilta osin kalastus kuuluu Euroopan unionista toiminnasta tehdyn sopimuksen 3 artiklan mukaisesti unionin ja jäsenvaltioiden kesken jaetun toimivallan aloihin.

Yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 2954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1380/2013

annetun asetuksen 19 ja 20 artiklassa säädetään jäsenvaltion mahdollisuuksista toteuttaa omia toimenpiteitä kalakantojen säilyttämiseksi. Yleisesti toimenpiteiden tulee olla vähintään yhtä tiukkoja kuin unionin oikeuden mukaiset toimenpiteet ja niiden tulee olla yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisia. Ne voivat kohdistua ainoastaan jäsenvaltion lipun alla purjehtiviin kalastusaluksiin tai henkilöihin, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltion alueen sellaiselle osalle, joihin perussopimusta sovelletaan. Toimenpiteistä tulee ilmoittaa toisille jäsenvaltioille, joita asia koskee, ja toimenpiteitä koskevat asianmukaiset tiedot on asetettava julkisesti saataville.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Ehdotettavilla säännöksillä pannaan toimeen kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen ne säännökset, joiden soveltaminen alkaa 9.1.2024 ja 10.7.2024. Samalla rikkomuksia ja vakavia rikkomuksia koskevia pykälää tarkennetaan.

Määritelmän lisääminen

Yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 3 §:ään lisätään uusi 10 kohta, jossa on kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen määritelmä.

Kalastuksenseurantakeskus

Kalastuksenseurantakeskusta koskeva lain 6 §:n viittaus muutetaan viittaukseksi kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 9 a artiklaan.

Rikkomukset ja vakavat rikkomukset

Rikkomuksia koskevaa 49 §:n 1 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että rikkomusmaksu määrätään erikseen jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä. Komission auditoidessa jäsenmaiden seuraamusjärjestelmiä kävi ilmi, että Suomen rikkomuksia koskevasta aineistoista ei säännönmukaisesti käynyt ilmi tekokohtaisesti määrätyn hallinnollisen seuraamuksen eli rikkomusmaksun suuruus. Samanlainen selvitys ehdotetaan otettavaksi myös vakavia rikkomuksia koskevan 51 §:n 1 momenttiin, kuitenkin niin, että siinä säädetään seuraamusmaksusta eikä rikkomusmaksusta.

Selvennyksellä pyritään täyttämään EU-lainsäädännön vaatimukset, mutta samanaikaisesti se takaa, että kaikkien toimijoiden yksittäisiä rikkomuksia ja vakavia rikkomuksia käsitellään lähtökohtaisesti samalla tavalla, ja niistä määrätään rikkomuskohtaisesti seuraamus samoja kriteerejä noudattaen.

Yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain 51 §:ää valmisteltaessa vakavista rikkomuksista säädettiin kahdessa eri asetuksessa ja useissa artikloissa. Artiklojen sanamuodot eivät olleet kaikilta osin täysin selkeitä. Kansalaisten ja lain soveltajien työn helpottamiseksi lakia valmisteltaessa päädyttiin keräämään kaikki unionin lainsäädännön yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevat vakavat rikkomukset yhteen pykälään. Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 1 artiklan 75 kohdassa muutetussa neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklassa vakavat rikkomukset on lueteltu kattavasti, joten kansallisesta koontipykälästä voitaneen luopua, kun muutetun 90 artiklan soveltaminen alkaa kokonaisuudessaan 10.1.2026.

Kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 8 artiklan 4 kohdassa säädetään, että muutetun neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklan 3 kohdan c alakohtaa sovelletaan 10.7.2024 ja 10.1.2026 välisenä aikana. Alakohdan soveltamiseen liittyy kiinteästi liitteessä IV kyseistä alakohtaa selventävät lisäkriteerit. Sallitun poikkeaman mukaisten määrien arvioiden tarkkaa kirjaamista koskevien veloitteiden noudattamatta jättäminen on vakava rikkomus, kun liitteen IV asiaa koskevista kriteereistä vähintään yksi täyttyy. Aikaisemmassa vakavaa rikkomusta koskevassa osiossa on selostettu sallittua poikkeamaa ja sen ylittämistä koskevia säännöksiä.

Edellä esitetyn vuoksi lain 51 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jossa viitataan kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 8 artiklan 4 kohtaan. Ilman viittausta olisi todennäköistä, että edes lainsoveltaja ei uutta vakavaa rikkomusta löytäisi kalastuksenvalvonnan muutosasetuksesta.

Vakavista rikkomuksista määrättävistä seuraamuksista säädetään muutetussa neuvoston valvonta-asetuksen 91 a artiklassa. Artiklaa sovelletaan kuitenkin vasta 10.1.2026 alkaen. Tämän takia lain 52 §:ää ei ole tarpeen muuttaa tässä yhteydessä, vaan uuteen vakavaan rikkomukseen sovelletaan olemassa olevaa seuraamusmaksun suuruutta koskevaa pykälää.

3.3 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia.

Lain 49 ja 51 §:ään lisättäväksi ehdotetulla tarkentavalla lisäyksellä maksun määräämisestä erikseen jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä arvioidaan olevan toiminnan harjoittajien oikeusturvaa ja yhdenvertaista kohtelua parantava vaikutus. Samalla Suomi pystyy jatkossa paremmin noudattamaan Euroopan unionin rikkomusten rekisteriin kirjaamista ja rikkomusrekisterin ylläpitoa koskevia säännöksiä. Euroopan unionin säännökset edellyttävät, että jokainen rikkomus on kirjattu rikkomusrekisteriin niin, että sen käsittelyä pystytään seuraamaan rikkomuksen havaitsemisesta aina mahdollisen rangaistuksen täytäntöönpanoon saakka.

Ruokaviraston käsiteltäväksi tulleiden epäiltyjen rikkomusten lukumäärä on vuosina 2019-2023 vaihdellut noin 150 ja 250 tapauksen välillä. Epäiltyjen vakavien rikkomusten määrä on ollut 1-3 kappaletta vuodessa. Ehdotetuilla muutoksilla ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta Ruokaviraston työmäärään, jos ne lisäävät seuraamusjärjestelmän tehokkuutta, kuten odotetaan. Tehokkaasti toimivan seuraamusjärjestelmän on perinteisesti katsottu vähentävän epäiltyjen rikkomusten lukumäärää.

Saalisarvioiden sallittua poikkeamaa ja vakavaa rikkomusta koskevat uudet Euroopan unionin säännökset alentavat vakavien rikkomusten määräämiskynnystä nykyisestä, vaikka määräaikaista, Itämeren lajittelemattoman saaliin purkamista koskevaa poikkeusta sovelletaankin. Säännöksillä on kuitenkin pelotevaikutus ja siten niiden odotetaan parantavan säännösten noudattamisen kulttuuria. Se puolestaan johtaa huolellisemmin tehtyihin kalastuspäiväkirjamerkintöihin ja saaliin punnituksiin, ja tätä kautta korkeatasoisempaan ja tarkempaan saalisdataan, joka taas parantaa esimerkiksi alueellisten saaliskiintiöiden määräämisen tarvittavaa tietopohjaa.

4 Lausuntopalaute

Hallituksen esitys on ollut lausunnoilla 6.2. – 18.3.2024. Esityksestä pyydettiin lausuntoja oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Rajavartiolaitokselta, Ruokavirastolta, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Lapin elinkeino-, ympäristö- ja elinkeinokeskukselta, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Luonnonvarakeskukselta, Oikeusrekisterikeskukselta, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:ltä, Kalatalouden Keskusliitto ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä, WWF Suomelta, Natur och Miljö rf:tä, Suomen Kalakauppiasliitto ry:ltä, Elintarviketeollisuusliitto ry:ltä, Päivittäistavarakauppa ry:ltä, Suomen Kalankasvattajaliitto ry:ltä, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry:ltä ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:ltä. Esitys lähetettiin myös tiedoksi Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle, koska maakunnan oma vastaava laki (2015:48) on sidoksissa lakiin 1188/2014. Lausuntoja saatiin yhdeksän kappaletta. Neljä taho ilmoitti, että he eivät anna lausuntoa tai että heillä ei ole lausuttavaa. Ahvenanmaan maakunnan hallitus totesi, että ehdotetut muutokset ovat pieniä ja teknisluonteisia, eikä ole estettä sille, että ne tulevat voimaan Ahvenanmaalla samaan aikaan kuin muulla Suomessa.

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry ja Kalatalouden Keskusliitto toivat esille käytännön vaikeuksia noudattaa EU-lainsäädäntöä erityisesti sallittua poikkeamaa koskevaa säännöstä koskien. Kummatkin järjestöt myös toivoivat hallinnolta selkeää tiedottamista säännöksistä ja uusista käytännöistä.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus totesi, että ehdotetut muutokset lain 49 ja 51 §:ään tekokohtaisia rikkomusmaksuja koskien edellyttävät toimintatapoja tehostavia muutoksia myös Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rikkomustapausten käsittelyssä ja seuraamusjärjestelmään viemisessä. Tavoite varmistaa toimijoiden tasapuolinen kohtelu sai kuitenkin kannatusta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toi myös esille useita EU:n yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan liittyviä aihealueita, joista sen mielestä olisi syytä antaa kansallisia säännöksiä. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että tällä hallituksen esityksellä on tarkoitus toimeenpanna ainoastaan ne lainsäädäntömuutokset, jotka ovat tarpeen, jotta EU-lainsäädäntöä voidaan noudattaa 10.7.2024 – 10.1.2026. Enempää muutoksia ei voida aikataulullisista syistä tehdä, eikä se olisi tarkoituksenmukaista eikä mahdollistakaan, kun ottaa huomioon, että lakia 1188/2014 tulee vuoden 2025 aikana muuttaa huomattavasti, jotta 10.1.2026 alkaen sovellettavat EU-säännösten muutokset ja lisäykset voidaan panna toimeen.

Ruokavirasto kiinnitti huomiota siihen, että erikseen jokaisesta rikkomuksesta ja vakavasta rikkomuksesta annettava hallinnollinen rikkomusmaksu tai seuraamusmaksu voi johtaa kohtuuttoman ankaraan lopputulokseen esimerkiksi tapauksissa, joissa on kysymys EU-säännöksissä tarkoitettujen erilaisten saalista tai saaliin ensimyyntiä koskevien ilmoitusten toimittamisesta liian myöhään viranomaiselle. Sallittua poikkeamaa koskevan säännöksen vastaisen toiminnan muuttuminen vakavaksi rikkomukseksi saattaa myös aiheuttaa tekojen kumuloituessa kohtuuttoman ankaria seuraamusmaksuja. Ruokavirasto ehdotti, että lakiin tulisi lisätä mahdollisuus kohtuullistaa rikkomus- ja seuraamusmaksua ja määrätä tekokohtainen maksu laissa säädettyä minimiä pienempänä. Ruokavirasto ehdotti myös, että laissa tulisi säätää tarkemmin maksun mittaamiseen liittyvistä kriteereistä.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että 10.1.2026 alkaen neuvoston valvonta-asetuksen sovellettaviksi tulevat uudet säännökset sisältävät uusien vakavien rikkomusten ohella uuden vakavista rikkomuksista määrättäviä seuraamuksia koskevan 91 a artiklan. Artiklassa säädetään

muun muassa vakavasta rikkomuksesta määrättävän maksun alimmasta ja ylimmästä arvosta, jos rikkomuksen johdosta on saatu kalastus- tai vesiviljelytuotteita. Arvo on sidottu rikkomuksen seurauksena saatujen tuotteiden arvoon. Jäsenmaille annetaan myös mahdollisuus säätää vakiomääristä, joita käytetään vähimmäismäärien sijasta. Artiklan toimeenpano edellyttää muun muassa nykyisen 52 §:n muuttamista. Kaiken kaikkiaan 10.1.2026 sovellettaviksi tulevat säännökset tulevat edellyttämään seuraamusjärjestelmää koskeviin pykäliin muutoksia. Mitä tulee ilmoitusvelvollisuuksia koskevien säännösten noudattamatta jättämisestä annettavien rikkomusmaksujen kerääntymiseen joillekin toimijoille, niin maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että oikea-aikaisen ilmoituksen antamatta jättäminen on ehkä helpoiten vältettävissä oleva rikkomustyyppi nykyisenä digitaalisen ilmoittamisen aikana. Seuraamusjärjestelmää koskevia pykäliä on kuitenkin tarkoituksenmukaista arvioida kokonaisuutena niiden soveltamisajalta saatujen kokemusten perusteella. Ruokaviraston esittämiä näkökohtia ja ehdotuksia on luontevaa tarkastella lakia seuraavan kerran muutettaessa 2025. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa kuitenkin, että hallinnollisten seuraamusten määrääminen tekokohtaisesti perustuu neuvoston valvonta-asetuksen 93 artiklaan, jonka mukaan jäsenvaltioiden on kirjattava kansalliseen rekisteriin kaikki yhteisen kalastuspolitiikan sääntöihin kohdistuneet rikkomukset, joihin jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivat kalastusalukset tai niiden kansalaiset ovat syyllistyneet, mukaan luettuna rikkomuksista aiheutuneet seuraamukset ja määrättyjen pisteiden lukumäärä. Artiklaa on muutettu ja muutettua 93 artiklaa sovelletaan 10.1.2026 alkaen. Nyt käsiteltävänä olevalta osalta uusi artikla on kuitenkin nykyisen kaltainen. Komissio kiinnitti asiaan huomiota Suomelle lähettämässään kirjeessä Ares (2022)8923795-22.12.2022. Kirje koski seuraamusjärjestelmän toimeenpanoa Suomessa. Maa- ja metsätalousministeriö lähetti kirjeen tiedoksi myös Ruokaviraston seuraamusjärjestelmää ja rikkomusrekisteriä hoitaville virkamiehille.

Oikeusrekisterikeskuksen lausunnossa arvioitiin, että hallituksen esityksellä ei olisi merkittävää vaikutusta Oikeusrekisterikeskuksen työmäärään ja toimintaan täytäntöönpanoviranomaisena. Ympäristöministeriöllä ja Rajavartiolaitoksen esikunnalla ei ollut huomautettava hallituksen esityksen johdosta. Suomen luonnonsuojeluliitto ry ja Päivittäistavarakauppa ry kannattivat hallituksen esitystä.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan samanaikaisesti kuin niiden Euroopan unionin säännösten, joiden toimeenpanoa laki koskee soveltaminen alkaa eli 10.7.2024.

6 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Hallituksen esitys on sopusoinnussa perustuslain kanssa. Lain 49 ja 51 §:ään lisättäväksi ehdotetulla tarkentavalla lisäyksellä on kytkentä perustuslain 6, 8 ja 21 §:ään. Kun jokaista epäiltyä rikkomusta ja vakavaa rikkomusta käsitellään erikseen, ei ole mahdollista, että joitakin rikkomuksia yhdistettäisiin toisiin rikkomuksiin ja toisia ei. Kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun edellytykset paranevat. Viranomaisen joutuu myös antamaan selkeän ja perustellun päätöksen jokaisesta käsittelemästään rikkomuksesta ja vakavasta rikkomuksesta, jolloin perustuslain 8 ja 21 §:n turvaama laillisuusperiaate ja oikeusturva toteutuu entistä varmemmin.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa säätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Koska kalastuksenvalvonnan muutosasetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäviksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiesitys:

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 3 §:n 9 kohta, 6 §:n 1 momentti, 49 §:n johdantokappale ja 51 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 9 kohta, 49 §:n johdantokappale ja 51 §:n 1 momentti laissa 874/2022, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 874/2022, uusi 10 kohta seuraavasti:

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntöön liittyviä määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevalla tilastoasetuksella* Koillis-Atlantilla kalastavien jäsenvaltioiden nimellissaaliiden määriä koskevien tilastojen toimittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 218/2009;

10) *Euroopan parlamentin ja neuvoston kalastuksenvalvonnan muutosasetuksella* neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1967/2006 ja (EY) N:o 1005/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 ja (EU) 2019/473 muuttamisesta kalastuksenvalvonnan osalta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/2842.

6 §

Rajavartiolaitos

Edellä 5 §:ssä säädetyn lisäksi Rajavartiolaitos hoitaa neuvoston valvonta-asetuksen 9 a artiklassa säädetty kalastuksenseurantakeskuksen tehtävät.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä erikseen sille, joka:

51 §

Vakavat rikkomukset

Ruokavirasto määrää seuraamusmaksun vakavasta rikkomuksesta jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä erikseen sille, joka:

1) harjoittaa LIS-kalastusta neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

2) harjoittaa LIS-kalastukseen suoraan liittyvää liiketoimintaa neuvoston LIS-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

3) väärentää neuvoston LIS-asetuksessa tarkoitettuja asiakirjoja tai käyttää tällaisia väärennettyjä tai mitättömiä asiakirjoja neuvoston LIS-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

4) neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetulla tavalla jättää purkamis- tai myynti-ilmoituksen toimittamatta, kun saaliin purkaminen on tapahtunut kolmannen maan satamassa, käsittelee kalastusaluksen moottoria sen tehon lisäämiseksi tai jättää saaliita kalastusalukselle tuomatta, aluksella pitämättä tai aluksesta purkamatta; tai

5) jättää noudattamatta sellaisen velvollisuuden kirjata tarkasti kalastuspäiväkirjaan kalamäärät ja kirjattujen määrien poikkeamat verrattuina purettuihin määriin tai tarkastuksen tuloksiin, jota kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 8 artiklan 4 kohdan nojalla on pidettävä vakavana rikkomuksena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 18.4.2024

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 3 §:n 9 kohta, 6 §:n 1 momentti, 49 §:n johdantokappale ja 51 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 9 kohta, 49 §:n johdantokappale ja 51 §:n 1 momentti laissa 874/2022, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 874/2022, uusi 10 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntöön liittyviä määritelmiä

Euroopan unionin lainsäädäntöön liittyviä määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevalla tilastoasetuksella Koillis-Atlantilla kalastavien jäsenvaltioiden nimellissaaliiden määriä koskevien tilastojen toimittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 218/2009.

9) Euroopan parlamentin ja neuvoston Koillis-Atlantin kalastusta koskevalla tilastoasetuksella Koillis-Atlantilla kalastavien jäsenvaltioiden nimellissaaliiden määriä koskevien tilastojen toimittamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 218/2009;

10) Euroopan parlamentin ja neuvoston kalastuksenvälvönnän muutosasetuksella neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1967/2006 ja (EY) N:o 1005/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 ja (EU) 2019/473 muuttamisesta kalastuksenvälvönnän osalta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2023/2842.

Voimassa oleva laki

6 §

Rajavartiolaitos

Edellä 5 §:ssä säädetyn lisäksi rajavartiolaitos hoitaa neuvoston valvonta-asetuksen 9 artiklassa tarkoitetun kalastuksenseurantakeskuksen tehtävät.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun sille, joka:

51 §

Vakavat rikkomukset

Ruokavirasto määrää seuraamusmaksun vakavasta rikkomuksesta sille, joka:

1) harjoittaa LIS-kalastusta neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

2) harjoittaa LIS-kalastukseen suoraan liittyvää liiketoimintaa neuvoston LIS-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

3) väärentää neuvoston LIS-asetuksessa tarkoitettuja asiakirjoja tai käyttää tällaisia väärennettyjä tai mitättömiä asiakirjoja neuvoston LIS-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla; *taikka*

4) neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetulla tavalla jättää purkamis- tai myynti-ilmoituksen toimittamatta, kun saaliin purkaminen on tapahtunut kolmannen maan satamassa, käsittelee kalastusaluksen moottoria sen tehon lisäämiseksi tai jättää saaliita kalastusalukselle tuomatta, aluksella pitämättä tai aluksesta purkamatta.

Ehdotus

6 §

Rajavartiolaitos

Edellä 5 §:ssä säädetyn lisäksi Rajavartiolaitos hoitaa neuvoston valvonta-asetuksen 9 a artiklassa *säädettyt* kalastuksenseurantakeskuksen tehtävät.

49 §

Rikkomukset

Ruokavirasto määrää rikkomusmaksun *jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä erikseen* sille, joka:

51 §

Vakavat rikkomukset

Ruokavirasto määrää seuraamusmaksun vakavasta rikkomuksesta *jokaisesta teosta tai laiminlyönnistä erikseen* sille, joka:

1) harjoittaa LIS-kalastusta neuvoston LIS-asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

2) harjoittaa LIS-kalastukseen suoraan liittyvää liiketoimintaa neuvoston LIS-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

3) väärentää neuvoston LIS-asetuksessa tarkoitettuja asiakirjoja tai käyttää tällaisia väärennettyjä tai mitättömiä asiakirjoja neuvoston LIS-asetuksen 42 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

4) neuvoston valvonta-asetuksen 90 artiklan 1 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetulla tavalla jättää purkamis- tai myynti-ilmoituksen toimittamatta, kun saaliin purkaminen on tapahtunut kolmannen maan satamassa, käsittelee kalastusaluksen moottoria sen tehon lisäämiseksi tai jättää saaliita kalastusalukselle tuomatta, aluksella pitämättä tai aluksesta purkamatta; *tai*

5) *jättää noudattamatta sellaisen velvollisuuden kirjata tarkasti*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kalastuspäiväkirjaan kalamäärät ja kirjattujen määrien poikkeamat verrattuina purettuihin määriin tai tarkastuksen tuloksiin, jota kalastuksenvalvonnan muutosasetuksen 8 artiklan 4 kohdan nojalla on pidettävä vakavana rikkomuksena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .